

INTERVIEW Jan van de Venis hoopt dat er na De Verlichting nu De Verliefding komt

'Klimaat heeft minder ik, meer wij nodig'

„We zijn te laat om het op een easy way out te kunnen doen.” Jan van de Venis, eigenaar van JustLaw – een kantoor dat zich onder meer bezighoudt met mensenrechten, natuur en duurzaamheid – en voorzitter Nationaal Park Duinen van Texel, is stellig als hij praat over de klimaatverandering en alles wat ermee samenhangt.

Heleen Vink

Den Hoorn ■ „Er komt echt ellende aan en daar zullen we mee moeten dealen. Dat kunnen we als onvolwassen mensheid gaan doen via conflicten en oorlogen, die dan waarschijnlijk over (drink)water gaan. Dan blijven er misschien alleen wat inheemse volkeren op afgelegen plekken over. Of we weten als mensheid een stap te maken en onszelf weer in balans te brengen met de natuur, te leven binnen de planetaire grenzen.”

Doorgeslagen

Voor Jan gaat het om verbinding. „We hebben veel op met De Verlichting, een periode met een dynamische 'ik'-energie: dingen bedenken, wetenschap, ontplooiing en het 'ik' voorop. Het heeft ons veel gebracht, maar we zijn er een beetje in doorgeslagen ten koste van het 'wij', met minder verbinding met anderen en ander leven op deze prachtige planeet. Ik hoop dat we nu het tijdperk van De Verliefding ingaan, waar hoofd en hart weer meer in verbinding komen. Lukt dat, dan gaan we het redden als mensheid. Lukt dat niet, de Aarde gaat heus wel door...”

In 1974 is Jan geboren, maar niet getogen op de Veluwe. Voor zijn 25^e is hij zestien keer verhuisd. „Mijn ouders hadden een roeping en werkten voor het Leger des Heils. Eerst bij de kerkelijke tak waar, best geëmancipeerd, ook vrouwen de dienst moegen voorstaan. Je hebt goede en slechte kerkeleiders en daarom leek het 'Het Hoofdkwartier' wijs dat iedereen zoveel mogelijk – meestal iedere twee jaar – moest rouleren. Dus als mijn ouders het iedere keer net op de rit hadden, moesten ze weg en wij als kinderen mee.”

Dikke leaseauto

Vanuit deze roots kreeg hij het maatschappelijke mee waar hij zich eerst even tegen af moest zetten door na zijn rechtenstudie wat jaren voor een commercieel kantoor te werken, waar het vooral draaide om grote zaken, veel geld, bonussen en een dikke leaseauto. Ook omdat zijn moeder op haar vijftigste jong overleed, dacht hij: „Word ik hier nou gelukkig van?”. En hij besloot meer met rechten te

doen.

Na een zoektocht kwam hij uit bij Greenpeace International. „De advertentietekst was briljant voor mij: 'Are you ready to use your talent for the good and not just for profit?'. Wereldwijd deed ik daar een aantal jaren alles op organisatie juridisch niveau. Maar terwijl ik daar werkte, werd ik positief bevangen door de link tussen twee oude passies: de natuur en mensenrechten. Het was rond 2007. Ik zei 'dat moeten we gaan verbinden'. 'Nee, wij zijn groen, niet van de mensenrechten', antwoordde Greenpeace.”

Ook Amnesty, waar hij hetzelfde verhaal hield, reageerde negatief: „Nee, we zijn niet van groen, wij zijn van de mensenrechten”. De link tussen grote thema's als mensenrechten, vervuiling, biodiversiteit, inheemse volkeren en klimaat werd daar toen nog niet gezien.

„Ik voelde dat deze thema's juist steeds sterker verbonden zouden gaan worden. Ik dacht ik ga een kantoor JustLaw beginnen. Ik probeer het brood op de plank te verdienen met waar ik goed in ben voor organisaties, bedrijven en goede doelen en werk daarnaast verder aan de niche die ik had ontdekt en meestal onbetaald bijsta.”

Er groeide ook een verlangen bij de gedreven aanpakker om meer lokaal bij te dragen aan 'The change we need to see'. „Ik sta graag en goed op voor mensen en belangen die onvoldoende gerepresenteerd worden. Toekomstige generaties kunnen dat niet en ook de natuur heeft geen stem in onze samenleving.”

Voorouders

Hij viel voor de advertentietekst voor de vacature voor voorzitter Nationaal Park Duinen van Texel: „We willen het park zo mooi mogelijk doorgeven aan toekomstige generaties”. „Wat mooi! Maar hoe doe je dat in de praktijk? Zorgen voor meer verbinding tussen partijen, voor biodiversiteit die niet alleen het NP, maar iedereen ondersteunt en gezond houdt. Met boeren het gesprek aangaan en waar mogelijk ze steunen en met ze samenwerken waarbij ze meer voor hun product krijgen én tegelijkertijd minder intensief hoeven

i

Variatie

Nergens in Nederland is zoveel variatie in landschappen op de vierkante meter als op Texel, zo staat op de website te lezen van Nationaal Park Duinen van Texel. 'Kleurige heidevelden, bijzondere kwelders, natte duinvalleien, droge duinen, loof- en dennenbos, uitgestrekte stranden.'

te boeren. Win-win voor de boer, het product, de gezondheid van bodem en ons allemaal en een nog dynamischer landschap waar iedereen trots op is. Goede voorouders zijn, waar toekomstige generaties trots op kunnen zijn. Daar werken we nu aan.”

„Ik ben nu 4,5 jaar voorzitter en heb vooral geleerd balans en verbinding te blijven zoeken op grote transitiethema's. Te vaak is niet geluisterd naar wat de Texelaars

Jan van de Venis.

FOTO HELEEN VINK

willen. Niet gevraagd wat hun ideeën en ambities zijn, laat staan wat jongeren zien als 'De mooiste mogelijke toekomst voor Texel'. We doen ons best om daarin te leren, dat beter te integreren. We bouwen nu aan de fundamenten voor de toekomst; bewerken nu het land. Laat onze jongeren en toekomstige generaties maar oogsten.”

Binnenkort komt bij uitgeverij Lemniscaat zijn boek 'Naar de

mooist mogelijke toekomst' uit. Een boek met daarin ook de techniek van inleven in de toekomst, gevolgd door backcasting.

„Met deze oefentechniek kijk je op een thema eerst via de voorouders tot zeven generaties terug in de tijd, vervolgens via het heden zeven generaties vooruit en dan kijk je vanuit 'de mooiste mogelijke toekomst' terug naar het heden. Dan zie je welke stappen gezet moeten worden in de tussenliggende

periode om de mooiste mogelijke toekomst te bewerkstelligen. En wat jij kunt doen om daar te komen. Het is bijzonder hoe deze oefening je leert om over (schijnbaar) tegengestelde korte termijn belangen te stappen en de gezamenlijke lange termijn belangen helpt te zien en voelen. Enorm verbindend.”

„Wel is het zorgelijk dat als we deze oefening met jongeren doen op een groen thema, zij bijna niet

meer komen tot de meest mooie mogelijke toekomst. Die zitten zo vol met negatief nieuws over plastic, klimaat en biodiversiteitsverlies. Door al deze bedreigingen in het hier en nu, vinden ze bijna geen hoop meer in hun visie. Aan ons om dit in deze generatie al voor ze te verbeteren.”

„Een grote les die ik de afgelopen jaren leerde is dat het groene en sociale elkaar versterken. Meer contact met en liefde voor natuur,

levert mensen op die zich meer met anderen verbonden voelen. Werk je aan sociale cohesie, dan ontstaat er vaak meer verlangen naar meer natuur in de omgeving. Dat werd vaak los van elkaar gezien. Hierin zie je het 'inheemse': het in alles verbonden zijn met voorouders, alles wat nu leeft en met toekomstige generaties. Minder ik, meer wij. Die Verliefding die doorgeslagen Verlichting corrigeert. Dat biedt hoop.”

„Er komt echt ellende aan en daar zullen we mee moeten dealen

„Te vaak is niet geluisterd naar wat de Texelaars willen. Niet gevraagd wat hun ideeën en ambities zijn